

הקירה ביוהדיון

פרשת וועד הבטחון בראשון לציון

לאן הלך הכסף?

הימים הם תוחו-ובוהן שלטון ה- מנדט מתפורר ומנסה לפורר כל אר- רח של ניהול חיים ציבוריים. גור- יות החללים הראשונים מוחזרות עטופות בשמיכות. חילום ברי- טיים ממשיכים בחיפושם אחרי נשק-מגן. במשיכה ראשון לציון פועלת וועדת בטחון של ארבעה אנשים. הם עסקנים ציבוריים שי נבחרו לתפקידם בתוקף שייכותם המפלגתית. המאורעות דוחפים את- תם למעשים גדולים, אשר איש מי- הם לא חלם כי יבוא יום ויירש- לעשותם. המעשים הינם מחוץ ל- סמכותם המסובלת. אבל איש לא חשב אז על כך. ראשון יצאה לי- מלחמה, בניה נפלו וניצחו בכל חזיתות הארץ.

כאן ימים אחרים. כמו אזרחים שתבעו מן הוועדה דין וחשבון על- מה שעשתה, על המכירות, הי- קניות והעסקים שניהלה. הם רצו לדעת מדוע לא חררה הוועדה מ- לפעול לאחר תום הקרבות, אלא נשארה שנים לאחר קום המדינה. הושמעו האשמות על מעילות וי- שחיתות. הושמעה הדרישה לי- הכנים אנשים מסוימים מאחורי- סורגי בית-הסוהר.

מה עומד מאחורי כל הפרשה : התלהבות של ימי- קרב, התעשי- יות מוכשרת או נסיון לנקמה אי- שית ?



מסקנות וועדת החקירה שהוקמה על ידי ראש עיריית ראשון לציון, אריה שפמר, במאי 1953 כדי לברר את כל הגורמים הקשורים בהמש- כת פעולות וועדת הבטחון המק- מית לאחר קום המדינה וגורל ה- רכוש שעמד לרשותה :

(א) על הוועדה היה להסתלק עם קום המ- דינה. עם הנורכתנו את העבודה הציבורית וחזרה שנועשה עלידי חברי וועדת הבי- טון הרינו לציון כי היה זה משגה מצד וועדת הבטחון שלא התחשלה. (ב) כמו כן, היה משגה חמור מעשה המ- כירה של רכוש שבפיקוח וועדת הבטחון. לאחד מחברי הוועדה, כגון המקרה של מר- רת גייס לחבר הוועדה, אם אפילו עצם המ- כירה היה מוצדק ותנאי המכירה היו הגונים. (ג) ניסיונו כמיטב יכולתנו לברר את הפ- עולות הכספיות, הן בהכנסה והן בה- צאה, שנעשו עלידי וועדת הבטחון ולא יכולנו לקבל כל תזונה בגלל העודר מיסמכים הן בקופה ב' של העיריה והן בהתלהת החש- בות של וועדת הבטחון עצמה.

13 חודשים, חמשה ימים ו-14 ישיבות היו דרושים לזעזוע החקירה להג- למסקנה. היא ראינה אנשי בטחון מרכזיים כישור- גלילי, מפקדי ההגנה של האזור, עסקנים צי- בוריים, בשיבותיה הוטחו האשמות של מ- עיה בא- מין, רמאות וגנבות. משם עברו האשמות כותרות העיתונות. הודות לה, נרשם גם שמה של ראשון במכת המעילות של הארץ.

בראשון עצמה היו למעלה מעשרים איש מעורבים באופן ישיר בבירור הפרשה. יתר 25 אלף התושבים התחלקו לשני מחנות : אלה שהתעניינו בה מאוד ואלה שהתעניינו בה יתר מאשר ברכילות האחרונות על השכן או בדיעות האחרונות ממשחקי הכ- דורג על א יפות העולם. לא היה איש שלא הזכיר אותה לפחות תריסר פעמים משך תקופה זו.

יום מס רת המסקנות ועד לעריכת הח- קירה הפומבית השבוע עברו בדיוק שנתיים. אך במקום לרדת לטמין, התנפחה הפרשה עד קבלה ממדים של סערה. עם סיום החקירה הפומבית היו הדעות מחולקות. רבים ראו את הפרשה כמחוסלת. אחרים חשבו אחרת, הבטיחו לנהל את המערכה עד "שנחשוף את כל האמת !"

מה הא כל האמת בפרשה זו ? חו ייתכסיו של העולם הזה, שחק הא את המרשה במקום וראינה את כל הדמויות הראשיות שהופיעו בה. מגישה ב- מידים אלה את מה שהאנשים השונים הציגו כ- "כל האמת".

האישי המרכזיים שבפרשה היו את דע- תם בהורכה יתרה, לא הסתירו דבר, לא הע- ימו את עמדתם האישית בפרשה. היושע קס ביי, ששמו נקשר לקניית הגיפ, הזכיר ימים עבר, אמר : "דיברו כאן על פעולות וועדת הבטחון אחרי התחלת הקרבות. איש לא הזכיר את עב- דתנו בזמן האנגלים. העב דה של הבטחון בזמן האנגלים היה העשייה. מבטא רמזות ברכנות ד-



טק ממחנה צרפנד השכן. סיפר קטוביץ : "אני בעצמי הייתי יושב עד אר הבקר ב- בתי הקפה של הסביבה יחד עם פרוצות ומי- חכה שי פיע איזה אנגלי כדי שהבחורה תד- בב א תו למכר לנו רימן א ר בה. אחר כך הייתי מעביר את זה הנה, למחסן העצ- שאני אחראי לו".

מרדכי אזול, למשל, שילב בסיפור את הרקע עלי היקס ארגן ותיקי ההגנה : "לפני ארבע שנים נעשו נסיונות להקים ארגן אר- צי של ותיקי ההגנה. אבל ראש הממשלה של אז התנגד לכך ולא יצא כלום. ארגון הותיקים הוקם רק כמרכז לגעגועים, זכרו- נות, טיולים ועזרה סיצאילית חלקית. נתנו, בעלי הכונות הרציניות יתר, עובנו אותה". ראש העיר, משה גאבין, חבר ועדת הבטחון בעצמו, סיפר על התבואה שנקצרה בשדות הנטושים : "ההזקנו את התבואה זמן רב. לא רצינו לעשות עסקים, יכולנו לעשות זאת בקלות, אך לא לשם כך פעלנו. לבסוף, כשמכרנו את התבואה ואת המכונות, עשינו זאת על פי מיכרו פ מבי קיבלנו רבע מה- הכנסות כפי שהגיע לנו". הקורא יכל לנתח את העדייית, לשפוט

